

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ДУ “ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ”
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(м. СКЕРНЕВІЦЕ, ПОЛЬЩА)
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРНА, БОЛГАРІЯ)

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ГОСПОДАРЮВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН,
ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
23-24 вересня 2022 року

м. Одеса -2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ДУ “ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ”

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ (м. СКЕРНЕВІЦЕ, ПОЛЬЩА)
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРНА, БОЛГАРІЯ)

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
23-24 вересня 2022 року

УДК: 334.012.42:338

Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23-24 вересня 2022 р.). – Одеса, 2022. 596 с.

У збірнику представлено матеріали учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи», яка відбулася в Одеському національному економічному університеті 23-24 вересня 2022 року.

Розглядаються питання економіки, фінансів, інвестицій та інвестиційної діяльності, інновацій та інноваційної діяльності, публічного управління, підприємництва, конкурентоспроможності підприємств, інтеграційних процесів, національної безпеки.

Матеріали публікуються в авторській редакції з незначною загальною правкою, відповідальність за зміст та достовірність досліджень несуть автори.

Моторнюк У. І., Яремчук Т. С. ВІДНОВЛЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	174
Мульська О. П. ПРІОРИТЕТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕЛОКОВАНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	177
Наконечна Н. В. БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ.....	180
Небога Т. В. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ	182
Нестор О. Ю. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.....	184
Новак Г. В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ЧАСТИНА ВНУТРІШНЬОГО PR В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ФОРМИ ПРАЦІ.....	187
Ножнова А. В., Насипайко Д. С. ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ..	190
Носирєв О. О. ПРОМИСЛОВИЙ ТУРИЗМ В СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ.....	193
Огренич Ю. О., Василенко Д. О. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН: ХАРАКТЕРИСТИКА, ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДОСВІДУ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	195
Омельяненко В., Омельяненко О. ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ СТАРОПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ..	197
Омелянчук І. М., Томащук І. В. КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В РИНКОВИХ УМОВАХ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ.....	199
Орлик О. В. РОЗВИТОК ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ – ЯК НАПРЯМОК РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	202
Остапенко В. М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	205
Павлюченко Ю. М. ЩОДО ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	208
Петренко Л. М. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ.....	211
Пінті А. В. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ ПІДПРИЄМСТВА.....	213

селянським господарствам у проведенні сільськогосподарських робіт, а й здійснюватимуть обслуговування і ремонт наявної в домогосподарствах техніки.

Підсумовуючи вищевикладене, можна відзначити, що одним з пріоритетних напрямків реформування аграрного сектора економіки країни є становлення кооперативних форм господарювання, особливе місце серед яких займають сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи. Кооперування доцільно серед господарств, які мають подібний матеріально-технічний стан, спільні господарські проблеми та однакову мотивацію вступу до кооперативу. Загалом слід збільшувати кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, які покликані здійснювати заготівлю та зберігання продукції, надавати комплекс послуг членам кооперативу в їх діяльності по переробці та збуту продукції, а також надавати ремонтні, меліоративні, будівельні, ветеринарні послуги тощо.

Список використаних джерел

1. Статистичний щорічник України за 2020 рік / за ред. І. Є. Вернера. Київ, 2021. 455 с.
2. Колесник М. Що варто знати про нові правила забою тварин? URL: <https://agroportal.ua/blogs/chto-nuzhno-znat-o-novykh-pravilakh-zaboya-zhivotnykh> (дата звернення 19.09.2022).

Остапенко В.М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри митної справи і фінансових послуг

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,

м. Харків

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тенденції розвитку світової та Європейської економіки потребують формування економіки інноваційного типу. Розвиток інтелектуального (наукоємного, інноваційного) бізнесу є основним фактором економічного зростання в Україні. Інноваційний розвиток економіки країни дозволяє підтримувати економічне зростання завдяки підвищенню продуктивності праці, створенню робочих місць та нових можливостей для бізнесу, а також сприяє адаптації економічних процесів до глобальних та інтеграційних тенденцій. Формування необхідного середовища для розвитку інноваційної діяльності вимагає взаємодії відповідних державних та приватних інституцій в межах Національної системи розвитку інновацій (NIS) та їх координації на рівні державної політики.

Інновації є інструментом розвитку, який відіграє все більш важливу роль у світовій економіці. Особливо протягом останніх двох десятиліть арена глобальної торгівлі змінилася, і економія від масштабу поступово замінюється інноваційною економікою, орієнтованою на продукти та послуги з високою доданою вартістю. Виникає потреба у розробці інноваційних програм та інструментів моніторингу, підтримці інноваційних програм для зміцнення співпраці між університетами та суб'єктами промисловості.

Концептуально інноваційна екосистема базується на поєднанні зусиль значної кількості учасників та ресурсів, необхідних для створення та впровадження інновацій (підприємці, інвестори, вчені-дослідники, наукові організації, університети, венчурні організації, підприємства, державні органи влади). На глобальному рівні існує тенденція до концентрації інновацій на рівні бізнесу та науково-дослідних центрів на базі університетів. Країни сприяють зміцненню основи трикутника знань, в основі якого є державні дослідження, інновації у бізнесі та розвиток інноваційних університетів.

Розглянемо роль держави у формуванні інноваційної економіки, яка полягає в тому, щоб стимулювати суб'єктів ринку за основними напрямками:

1. Коригування бізнес-клімату та інституцій. Одним з напрямів діяльності в межах інноваційної економіки є необхідність покращити бізнес-клімат та ефективніше координувати діяльність уряду. Нормативне середовище не завжди сприяє створенню нових підприємств і потребує модернізації, а також існує потреба координувати регуляторні зміни між департаментами та міністерствами. Реформи, що сприяють підтримці підприємництва й підвищення продуктивності, можуть захистити інтелектуальну власність, зменшити час регулювання та витрати на формування інноваційного бізнесу. Громадські консультації використовуються для визначення необхідних реформ та підходів, що стимулюватимуть університети переходити від досліджень і розробок до комерціалізації. Пріоритетні зміни у сфері бізнес-клімату, спрямовані на покращення надання послуг і регуляторних процесів для бізнесу в умовах інноваційної економіки:

зменшення додаткової вимог для малого бізнесу при введенні нових або оновлених нормативних актів;

необхідність гармонізації стандартів з іншими нормативними актами та міжнародними стандартами;

недостатній рівень стимулювання та винагород підприємствам за дотримання вимог;

надмірний рівень адміністративних витрат щодо забезпечення регуляторних процесів для бізнесу.

2. Зменшення дефіциту інвестицій. Країни з інноваційною економікою сприяють реформам державного сектору та інноваціям, створюючи програми для фінансування науково-технологічних досліджень. Для розвитку інноваційної економіки необхідно використовувати підхід, що сприяє комерціалізації та стимулює університети управляти інтелектуальною власністю, сприяти передачі технологій, розміщувати та співпрацювати з допоміжними компаніями, а також отримувати прибуток. Уряди відіграють певну роль у заохоченні розподілу капіталу та інвестиційних потоків до підприємств, що розвиваються, та нематеріальних активів. Масштаби загальних інвестицій в акціонерні капітали, підтримку бізнесу, дослідницькі програми, нормативні коригування, активізацію громади та інші заходи залежать від розподілу інвестування з боку уряду і приватних компаній, що передбачає аналіз та визначення перспектив роботи зі стейкхолдерами (порівняння досвіду та зменшення недоліків попередніх взаємодій).

3. Глобальна конкурентоспроможність. Необхідною умовою інноваційної економіки є створення можливостей для закладів освіти залучати та формувати висококваліфікованих працівників, а також шляхи реалізації їх талантів, умов для створення підприємств, та доступ до ресурсів, щоб розвиватися. Керівництво закладів освіти мають тісно співпрацювати з урядом, щоб мати можливість визначати, як використовувати дослідження та інновації, і водночас діяти як організатор, який може координувати впровадження та постійно оновлювати підходи.

4. Забезпечення координації та формування мережі. Уряди відзначають, що відкритість інформації, рівень співпраці та підтримки між закладами освіти та науки, бізнесом, інвесторами та урядами можна покращити, якщо забезпечити комунікацію обмін та інформацією між суб'єктами інноваційної системи. Мережа дозволяє суб'єктам об'єднуватися, зміцнювати довіру та покращувати інформацію про інноваційні можливості, є шляхом до надання інформації зовнішнім інвесторам. У провідних інноваційних країнах пріоритетним є необхідність створення глибоких форм комунікації та співпраці, щоб допомогти підприємцям, підприємствам і дослідникам комерціалізувати ідеї, надаючи безкоштовні послуги (наприклад, семінари, семінари, маркетинг, наставництво, фінансові консультації та інші види програм державної підтримки). Ці мережі часто виявляються ключовими для збільшення

кількості технологічних ліцензій і патентів, розробки прототипів і залучення інвестицій приватного сектора, що передбачає:

використання існуючих асоціацій як відправних точок для розробки кластерних платформ;

конкретні структури для співпраці промисловості та науки;

реагування на неефективність взаємодії дослідницьких установ з суб'єктами ринку.

Взаємодія як з внутрішніми, так і зовнішніми стейкхолдерами дозволяє з'єднати різні частини системи, покращити аналітику та створити нові інструменти управління. Вони мотивовані бажанням стимулювати інновації, а також стримувати витрати.

Глобалізаційно-інтеграційні процеси та науково-технічний прогрес створюють умови та можливості для інноваційного розвитку товарів та послуг.

Програмна діяльність Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) здійснюється за такими стратегічними пріоритетами, як створення спільного процвітання, розвиток конкурентоспроможності економік, захист навколишнього середовища та посилення компетентностей та інституцій. За кожним з цих пріоритетів здійснюється низка окремих програм у рамках чотирьох функцій організації, зокрема зустрічей та співпраці для обміну знаннями, налагодження зв'язків та промислового співробітництва.

У 2020 році на Всесвітньому економічному форумі [2] визначено пріоритети відновлення конкурентоспроможності та переходу до нових економічних систем, які поєднуюватимуть в собі «продуктивність», «особистість», «стратегічні цілі сталого розвитку», проаналізовано історичні тенденції факторів впливу на конкурентоспроможність, а також розглянуто напрями розвитку глобальної економіки. Так, відповідно до аналізу 37 країн світу за пріоритетами їх економічних перетворень та чинниками, необхідними для підвищення продуктивності, відокремлено такі напрями дій, як відродження і трансформації сприятливого середовища, людського капіталу, ринків, інноваційної екосистеми. На етапі відродження інноваційної екосистеми урядом країн пропонується розширювати державні інвестиції в НДДКР, стимулювати венчурний капітал, сприяти розвитку НДДКР у приватному секторі, підтримувати існуючі технології, які дозволяють створювати нові компанії і робочі місця, а на етапі трансформації - сформувати стимули для залучення інвестицій в наукові дослідження, інновації та винаходи, та стимулювати компанії до інтеграції для підвищення інноваційної активності. Разом з тим, стимулювання і розширення інвестиції в дослідження, інновації та винаходи є необхідністю, оскільки перетворення економіки потребує розкриття людського потенціалу до творчості для розробки революційних технологій та нових продуктів, послуг і ринків.

В процесі оцінювання готовності країн до відродження та трансформації інноваційної екосистеми, проаналізовано обсяги торгівлі та ВВП країни, рівень та стійкість споживання, роль державного сектора в стимулюванні попиту на нові технології, прийняття нових технологій споживачами і виконання бізнес-спільнотою вимог щодо регулювання нових технологій й патентної діяльності. Так країни-лідери за цим напрямом демонструють розвинену мережу державних установ, які формують та реалізують політику в сферах науки, технологій та інновацій, а також працюють в тісній співпраці з освітньо-дослідницькими установами та бізнесом для реалізації інноваційних ініціатив.

В основі переходу передових країн світу до інноваційного типу економічного розвитку лежать такі фактори:

- створення конкурентоспроможних секторів виробництва під безпосереднім керівництвом великих корпорацій (в основному ТНК);

- активна державна політика у сфері інновацій, спрямована на формування підґрунтя для інноваційного розвитку, визначення та підтримку ключових напрямів у освітній та науково-технічній сферах;

- входження в глобальну інноваційно-інвестиційну систему та розвиток міжнародного співробітництва в новітніх галузях виробництва з метою реалізації науково-технічного потенціалу.

Для розвитку інноваційного потенціалу країни необхідні дієві заходи, спрямовані на активізацію інноваційних процесів, що забезпечать перехід на новий технологічний уклад. Як засвідчує досвід країн, які досягли значних успіхів у цій сфері, саме активна інноваційна політика забезпечує стійкий розвиток економіки. Гармонізація законодавства мотивує учасників інноваційних процесів та створює можливості для запровадження досягнень їх наукових досліджень та розробок. Система цілеспрямованих заходів держави щодо забезпечення структурної перебудови економіки та переходу на засади інноваційного розвитку є змістом державної інноваційної політики. Інноваційна політика є основою економічної політики держави, що сприяє економічним зрушенням. Така політика визначає інституціональний профіль інноваційної сфери, що залежить від основних чинників, серед яких:

- режим функціонування підприємницького сектору;
- ступінь орієнтації наукових досліджень і новітніх розробок на ринкове середовище;
- мотивація науково-дослідної активності;
- спрямованість на досягнення цілей розвитку держави;
- організація сфери науки та освіти.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку національної інноваційної системи URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80/print1387525745405280>
2. World Economic Forum. – URL: <https://www.weforum.org>

Павлюченко Ю.М.

д.ю.н., доцент

професор кафедри господарського та адміністративного права,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

м. Вінниця

ЩОДО ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Сталий економічний розвиток є важливим складником триєдиної концепції сталого розвитку, яка також включає соціальну (високий рівень життя населення) та екологічну (збереження природи) складові.

Забезпечення сталого економічного розвитку має велике значення у мирний час, однак це питання набуває більшої актуальності у період війни та повоєнного відновлення України. Зокрема, у період воєнного стану та повоєнний період постає завдання збереження та відновлення підприємницької активності по всій території України. Попри всі жахливі наслідки війни Україна не має відступати від концепції сталого розвитку, впровадження визначених Цілей сталого розвитку у сферу господарювання.

Економічні відносини, зокрема відносини щодо організації та здійснення господарської діяльності виступають предметом регулювання господарського права, яке має ефективні метод і правові засоби впливу на згадані відносини. Господарське законодавство, як основне джерело господарського права, сприймається як індикатор супроводу сталого розвитку, у тому числі в контексті визначеності його потенціалу у цьому процесі [1, с. 35]. З огляду на це господарсько-правове забезпечення відіграє ключову роль у досягненні показників сталого

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
23-24 вересня 2022 року

Підписано до друку 10.10.2022 р.

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Умов.-друк. арк. 46